

کارگروه تخصصی سلامت و امنیت غذایی استان گیلان

شماره جلسه در سال جاری: اول تاریخ جلسه: ۱۲ / ۳ / ۱۳۹۵ محل برگزاری: استانداری

موضوع: **اجرای نمودن اسناد ملی: سند ملی راهبردی بهبود کیفیت آب شرب** صفحه ۱

توضیحات:

نظریه اهمیت بهداشت آب در زندگی و سلامت انسان و با توجه به سابقه و وضعیت موجود منابع آب، شبکه های توزیع آب در مناطق شهری و روستائی و وجود مشکلات خاص استان گیلان در این بخشها از جمله فقدان حریم قانونی برای بسیاری از منابع آب اعم از سطحی و زیرزمینی، دفع غیربهداشتی فاضلابهای شهری، صنعتی، کشاورزی و... همچنین علیرغم بارشهای جوی فراوان در طول سال، کمبود اعتبارات جهت اجرای طرحهای توسعه و اصلاح وضعیت شبکه های آبرسانی شهری و روستائی متأسفانه منابع آبی موجود در این استان در معرض تهدید انواع آلاینده های محیطی قرار دارند.

شرکت آب و فاضلاب روستائی استان نیز بر اساس قانون تشکیل شرکت های آب و فاضلاب و دیگر قوانین موجود وظیفه تامین آب آشامیدنی جمعیت روستائی را دارد.

از آنجا که گستره عوامل تهدید کننده عناصر محیطی (منابع آب) بسیار فراتر از امکانات و منابع موجود استانی (در بخش های مختلف تابعه وزارت نیرو، وزارت کشاورزی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت کشور...) برای حل آن می باشد. به همین دلیل نیاز به هماهنگی در خصوص تصمیم گیری و اقدامات مورد نیاز در بخش های یاد شده مرتبط با آب آشامیدنی و همچنین پشتیبانی مدیران ارشد استان به منظور انجام وظایف اصلی از جمله؛ تامین، پایش، نظارت، کنترل کیفی و... می باشد.

بدین منظور و بر اساس وظایف قانونی ذکر شده در آئین نامه بهداشت محیط مصوب ۱۳۷۱ هیات محترم وزیران و سند راهبردی ملی بهبود کیفیت آب شرب مصوب ۱۳۹۰ هیات محترم وزیران و قانون تشکیل شرکت های آب و فاضلاب و سایر دستورات العمل های ابلاغی از سوی وزارت بهداشت و وزارت نیرو، می بایست در این راستا بصورت جامع تر (فراتر از سنجش میزان کلر باقیمانده و آزمایشات میکروبی) عمل نمود تا اطمینان خاطر بیشتری بابت سلامت آب عاید گردد. سند ملی بهبود کیفیت آب شرب با همکاری دستگاه های ذیربط و اساتید محترم دانشگاهها تهیه و به تصویب هیات محترم وزیران رسیده است تادریک دوره ۱۵ ساله (۱۴۰۴-۱۳۹۰) با جلوگیری از موازی کاری ها و هم افزایی، اساس همکاری های بین بخشی در سطح ملی برای حفظ و ارتقاء کیفیت آب آشامیدنی کشور قرار گیرد و هر یک از سازمان ها و نهادهای مسوول با انجام تعهدات خود، نقش و مسوولیت خود را در زمینه کیفیت آب آشامیدنی ایفا نمایند. یکی از اهداف راهبردی این سند (هدف ۷) اجرای برنامه ایمنی آب آشامیدنی با رویکرد مدیریت خطر است که توسط سازمان جهانی بهداشت ارائه شده و کل سامانه تامین آب آشامیدنی از حوزه آبریز تا مصرف کننده را شامل می شود. اهداف این برنامه پیشگیری از آلودگی منابع آب، تصفیه آب برای کاهش یا حذف آلودگی به منظور رسیدن به استانداردها و همچنین پیشگیری از آلودگی مجدد آب در مدت ذخیره سازی، توزیع و مصرف می باشد. با توجه به اهداف این برنامه لازم است همه سازمان های مسوول و تاثیر گذار در کیفیت آب آشامیدنی مشارکت داشته باشند و اجرای این برنامه می تواند تامین آب آشامیدنی سالم را بصورت پایدار تضمین نماید.

سند ملی بهبود کیفیت آب شرب به مسائل ذیل می پردازد:

- حفاظت از منابع تامین آب آشامیدنی در برابر آلودگی ها
- حراست از منابع و تاسیسات آب آشامیدنی در برابر آلودگی های عمدی، خرابکاری و بیوتروریسم
- توسعه، ارتقاء و به کار گیری فناوری های مناسب در سیستم های تصفیه آب آشامیدنی

کارگروه تخصصی سلامت و امنیت غذایی استان گیلان

شماره جلسه در سال جاری: اول تاریخ جلسه: ۱۲ / ۳ / ۱۳۹۵ محل برگزاری: استانداری

صفحه ۲

موضوع: اجرایی نمودن اسناد ملی: سند ملی راهبردی بهبود کیفیت آب شرب

- تدوین و بازنگری استانداردها و الزامات کیفیت آب آشامیدنی بر پایه مدیریت خطر
  - پیشگیری موثر از بروز مخاطرات بهداشتی ناشی از تاسیسات و متعلقات سیستم تامین آب آشامیدنی و مواد شیمیایی مورد استفاده
  - ارتقاء شاخص دسترسی به آب آشامیدنی سالم در مناطق شهری و روستایی
  - اجرای برنامه ایمنی آب شرب در کشور
  - ارتقاء مدیریت کیفیت آب های آشامیدنی، بطری شده، معدنی و بسته بندی شده و عرضه آن
  - مدیریت تامین آب آشامیدنی سالم در شرایط اضطراری
  - ایجاد سیستم جامع و شفاف اطلاعات کیفیت آب آشامیدنی و اطلاع رسانی
  - ارتقاء سطح آگاهی، جلب مشارکت و آموزش همگانی مردم
  - رعایت ملاحظات ایمنی و بهداشتی در توسعه شبکه آب غیر شرب خانگی
  - مقابله با اثرات منفی تغییرات آب و هوا بر کیفیت منابع آب آشامیدنی
- دانشگاه علوم پزشکی گیلان با اطلاع از مسایل مرتبط در بخش بهداشت آب استان با طرح موضوع اهمیت سلامت آب آشامیدنی در نشست های درون بخشی و برون بخشی با ارگانهای ذیربط و مسوول، نسبت به ایجاد حساسیت پیرامون موضوع اقدام می نماید. و در اجرای این سند در سطح استان جلسات مکرر بین بخشی با ادارات مرتبط (اداره کل حفاظت محیط زیست، شرکت های آب و فاضلاب شهری و روستایی، سازمان صنعت، معدن و تجارت، سازمان جهاد کشاورزی، شرکت پخش فرآورده های نفتی، شرکت آب منطقه ای و نمایندگان استانداری استان) بر اساس الگوی کشوری پیگیری برگزار شده و اقداماتی بشرح زیر نیز انجام گرفته است. انتظار می رود مسئولین ارشد استان خصوصا استاندار محترم حمایت های مدیریتی و مالی در تحقق اهداف راهبردی این سند از جمله اجرای برنامه ایمنی آب آشامیدنی در استان را بعمل آورند.
- انجام بازدیدهای میدانی
  - دریافت اطلاعات با ایجاد هماهنگیهای درون بخشی
  - دریافت اطلاعات با ایجاد هماهنگیهای بین بخشی
  - دریافت اطلاعات و آمار ماهیانه و فصلی از شهرستانها
  - ارائه گزارش به مسئولین، تشکیل جلسات و مکاتبات.
  - نیازسنجی شهرستانها در خصوص لوازم و وسایل مورد نیاز جهت انجام کنترل کیفیت میکروبی آب.
  - ایجاد هماهنگیهای درون بخشی در خصوص تامین اعتبارات مورد نیاز بمنظور تهیه وسایل مورد نیاز کنترل کیفیت میکروبی آب برای کلیه شهرستانها.
  - اجرای برنامه های زمانبندی شده در امر کنترل کیفیت میکروبی آب بشرح ذیل.
  - تست روزانه کلر باقیمانده آب آشامیدنی شبکه های لوله کشی شهری و روستایی و دیگر منابع آب آشامیدنی.

کارگروه تخصصی سلامت و امنیت غذایی استان گیلان

شماره جلسه در سال جاری: اول تاریخ جلسه: ۱۲ / ۳ / ۱۳۹۵ محل برگزاری: استانداری

موضوع: **اجرای نمودن اسناد ملی: سند ملی راهبردی بهبود کیفیت آب شرب** صفحه ۳

- نمونه برداری میکروبی از منابع آب آشامیدنی و آبهای بطری شده براساس دستورالعملها و استاندارد کشوری.
- پایش برنامه توسط پرسنل بهداشت محیط و همچنین پایش مشترک باتفاق نمایندگان شرکتهای آب و فاضلاب و ارگانهای ذیربط.
- تجزیه و تحلیل اطلاعات موجود و تهیه گزارش عملکرد برنامه.
- برگزاری جلسات هماهنگی و کارگاه های آموزشی برای پرسنل درگیر برنامه در سطح استان.
- شرکت در جلسات هماهنگی و کارگاههای آموزشی کشوری.
- انجام بازدیدهای میدانی مشترک بانمایندگان شرکتهای آب و فاضلاب باتوجه به نتایج آزمایشگاهی و گزارشات شهرستانی از پروژه ها.
- ایجاد هماهنگیهای بین بخشی باشرکتهای آب و فاضلاب شهری و روستایی در قالب مکاتبات، جلسات.
- مطرح نمودن مشکلات بهداشتی موجود و قابل پیش بینی برنامه درگروه کارشناسان، مسولین و همچنین ارائه راهکارهای اجرایی در جهت رفع مشکل.
- پایش برنامه توسط پرسنل بهداشت محیط و براساس جدول پایش و ارزیابی برنامه.
- ارائه گزارش عملکرد برنامه به مسئولین ذیربط.
- انجام اقدامات قانونی با استفاده از اهرمهای قانونی

وضعیت موجود شاخص ها در بخش آب آشامیدنی

- درصد خانوارهای روستایی که به آب آشامیدنی دسترسی دارند: ۸۹/۸٪
- درصد خانوارهای روستایی که به شبکه عمومی آب آشامیدنی دسترسی دارند: ۷۱/۹٪
- درصد روستاهای بالای ۲۰ خانوار تحت پوشش شرکت های آب و فاضلاب: ۷۷/۵۸٪
- درصد موارد مطلوب کلرسنجی آب آشامیدنی در مناطق شهری: ۸۶/۱٪
- درصد موارد مطلوب کلرسنجی آب آشامیدنی در مناطق روستایی: ۵۶/۴٪
- درصد نمونه های آب آشامیدنی که از نظر باکتریولوژیک مطلوب شناخته می شود در مناطق شهری ۹۹٪
- درصد نمونه های آب آشامیدنی که از نظر باکتریولوژیک مطلوب شناخته می شود در مناطق روستایی: ۹۱٪

مصوبات:

- افزایش درصد دسترسی مردم (خانوار یا جمعیت) به منابع آب آشامیدنی روستایی به میزان ۵٪
- افزایش درصد دسترسی مردم (خانوار یا جمعیت) به شبکه لوله کشی آب آشامیدنی روستایی به میزان ۳٪
- افزایش شاخص مطلوبیت میکروبی آب آشامیدنی روستایی به میزان ۳٪ و حفظ شاخص مطلوبیت میکروبی آب آشامیدنی شهری در شرایط موجود
- افزایش شاخص مطلوبیت کلر باقیمانده در شبکه های روستایی به میزان ۵٪ و در شبکه های شهری به میزان ۳٪
- حمایت از اجرای برنامه ایمنی آب شرب رشت (WSP) و تعمیم برنامه مذکور به سامانه های آب شرب سایر شهرها و روستاهای استان.